

Barat VÜSAL

"Daha bu quyudan su çokmirlor.
Nə üçün?

Cünti quyunun içi skeletləri
doldurur".
Viktor Hüqqi

Tarixi mənbələrdə Assuriyanın paytaxtı Nünuva şəhərindən 20 min gil kitabdan ibarət bir kitabxananın olduğunu və yandırıldıqından səhət açılmışdır.

Allah ilk insanı gildən (torpaqdan) xolq etmişdir. Onda belə çıxır ki, İnsan özü de Allahın yazdığı ilk gil kitabıdır!

Böli, dünənini yoxlu ipləsin sizişidir. İnsan özüdür. Holo oxunub qurtarmış bilər. Hor defə hansısa böhsifinən "İdiliy", yandırıldıq molum olur. Və epousun oxunuşunu qərim qalar. Dünya yeni bir möcüzə gözləyir bolğu? Bu epousun tam variyantının (nüxsüsünün) hardansa tapılacağı zən edilir!?

Ojjas Süleymanovun "Gil Kitab"ı həmin kitabın tapılmış nüxsüsündən birlər...

+++

Ərzurumun godiyino qar yağımsıdı... Bu qar Xan Korom öz yolundan qaytarımaq istədi, qaytarımadı. O, bir tərsə qızının (Əshlinin) dəlincə getidikcə getdi, yandıqca yandı.

...2700 il bundan əvvəl Assuriyanı diz gökdüren who orada 28 il hökmənlər edən Oğuz soylu Xan İspakay özü də axır ki, diz çökdürdüldü.

Kimə?!?

Dini dinindən, dili dilindən ayrı bir turşa gözoline, bir ismotsizə, fahişəyo - Şamaxı!

Guya ki, ömründə görəmodi bir dünyaya gəzəlnər rast gəlməldi.

...Şeyx Sonan gürçü qızı Xumarın yolunda öz dəməndən dənib donuzda gedəndo do oslindo, no tərsə qızı varı, no do otarağı donuz... no do o, özü Gürcütənən ölkəsindəyi.

O də qoxdandı, lap qoxdandı, orslorla öncəden Ərzurumun godiyindiydi?.

+++

Xan İspakay bir ölkənin şorfini bir ismotsiz ayaqları altına atmışdır.

Ərbəstən çöllərindən Şeyx Sonan "Gürçü qızı Xumar!" - deyo yola çıxmış Mocun kimi nozır-niyazla tapılmış Kərom 17 ilən sonra övlad tapmış ata-anasıın gözlerini homşılıqlı olaraq yolda qoymuşdu.

Yolda iki aşiq gəlmişdər.

Şeyx Sonan vo Xan Koromdi.

Biri dinini (Quranı) atmışdı, o biri atasını...

"Gil Kitab"ın son varağı

Yolda bir kohor do kişinəyirdi. İspakay xanın sahibsiz qalmış atydı. Sahibi bir fahiş ilə yatmaq üçün tanrısun atmışdır...

Qarlı godiklərdən yan ötmək istoyirdi-jor.

Ötə bildimələr!

Dünya özü Ərzurumun godiyiydi. Ərzurumun godiyimo qar yağdırı...

+++

Viktor Hüqqi düz deymiş: "Taleleri gülən on yüksək simalar cox vaxt ağa zidd olan horokot edir!"

Hortası da vaxtı ilə Roma respublikasının yixilmasına osas subələn şəyin nofs olduğunu açıqlayan doğru qonaqtı golmisi: "Onu (Roma respublikasını) Sezarin, Antoninus vo Oktavianının qulucu yixmadı, bu dağıntı monavi pozğunluğun başlanmasında, qadim tomlizlının, saflığın, hünarın itiriləməsindən baş verdi.

Doğrudan da, insan nofslo mübarizədo azımlı unudub zaman-zaman! Gil kitabda hor şey bu meşəməni dəha qox bağdır. Mülliif ovollo do, axırda diqqəti bu isiqmətə yönlərdi.

+++

...İspakay yatağı düşəndə Şamxata (bir pozguna) olan sevgisi ucundan dişsə do, öltümə başqa səbəbələnə oladıqdan.

O, qoyub höküdü Oğuz ellərinin, Oğuz çöllərinin hörsitöyü can verdi. Yovsan-dan örtü örtüldü (Ona kimlikini, köküni, türkiliyünü xatrladan rəmzi bitkiden örtü). Toosküf ki, bun heç kim biləndi.

Viktor Hüqqi bu cür mövəmətlərə belo-qayımlımlərdə: "Vay o adəmin halına ki, ancaq badoni, şəkli, suroti sevmişdir.

Ölüm bunları onun olindən alacaqdır. Çalışanı rəvə sevin!"

+++

Tarix boyu tarixçilər vo filosofların mühüm vəzifələrindən biri "çətin oxunmaq müqəddəs kitab"ı oxumadıq, "Aynı görünməyən torzı"ni görəmdən, yon işani fiziki cəhətdən devil, pisixi vo monəvi (ruhi) cəhətdən do hortortlıyyən öyrənməkən ibarət olmuşdur.

Fransız ehtisənzəslisi Albert Kamü yazar ki, mon özümü bir damcı da filosof hesab etmişdir. Moni maraqlandırın yeganə mosolo hor seydon əvvəl özümü necə aparmışı bilmişdən ibarət.

Müdrük wa maraqlı bir fikirdir. Bu baxımdan yanaşsın, Assuriyanı diziç kökdürüb 28 il orada hökmənlər etmiş İspakay xan öz hökmənlərin yürütməyə bacarsa, özünə aparmacı bacarmışdır.

Kimi, noy unutusdan, atsan da, Yovşanı unutmayändigən gorok!

+++

Özünə unudunyordu unundunude! Sən İspakay xan!

Bütün dünyənə qadınları qurban olardı sən İspakay xan!

+++

...Məbəd fahisi Şamxatın qullığundan onu müşəq oları bir kəlo vərdi, adı Pars idi. Oğuzlar şöhrə hicüm cökəndə qorxusundan homin Pars özünü öldürdü. Qadın... "Sevimli mözər torpaqla dol-durdur!" Bu zaman (məsəqən mözən üstü!) Xan İspakay onu gördü. Qadının görəmişdi! Gözəlini qohotdi!! Xobori yoxdu: sunaq qoçılımdı!

...Şamxat ismotsiz olsa da, İspakaya dorhal toslım olındı.

+++

"Xana dedi:
- Sən muraz vermək istərəm,
amma bu, biza yasaqdır.

Mon tanrımu Şamaşa bağıhyam!
Sən özgə dinlinsin..."

Mənim bir şərtim var, azəməti xan,
Sindir kitabim, at ayığma!
...Dünyanı tutmusan, fatḥ eyla-ma-ni!"

İspakay uçurum öndəydi.

Bir yandan omu fahiş çağırndı, o biri toroflən

"İspakay, oyan,

Sən nəyə döndərdi azar,

Nəfisə qul olma! - deydi Tenqrı?"

Tenqrı belə dediyi haldə görün, İspakay neydi?

"Tenqrı! Lonat olsun! - dedi Tenqrı, bu-

lud altından".

Spaka it deməkmiş. Əddəti it (spaka) olan Xan özgə no cür olmalydı ki?

Şamxat İspakay öz Tenqrından et-məkə kifayətlənmər. Təzbi bir hilyəye, fit-naya, tora at olur. Əz Tenqrından keçən İspakay bu doşu deyki ki:

"Manım ağusuna galonda tok gol,
Əlinə kötmən al,
Qılınca qınına qıya!"

Bununla ki fayfolanımdır.

"Qadın dedi!

- Son Pars ol.

Sən onun adını özüne götür, bax, on-

da sanın olaram..."

İspakay beləcə hor şeyə razı oldu.

Aldanıqda alındı, sırımkidicə sırımkidicə. Dənəndən səda goldı:

"...Qılınca bir kötmən olubdur, - de-

di.

Tanrı yox, it moni doğubdur - dedin.

Utanır umur Çöl..."

Bir sözə, İspakay sohv dañınca sohvə yol verdi. "Papağımı, Tanrisini və heyatını itirdi."

+++

No oldu sono, İspakay Xan!?

Niya ayağa düşündür?

Sənин, ki, ayağına düşəndərdir?

Niya düşüdə pagapın basındır?

Sən, atına diz çökdürdüyün carlar, hökmədlər öz papağının içində yulaf yedirdərdər!!

Bir də ki, kimin no işi vardi sonle?

Əğər ayağına düşüdün ismətəsi uyub doğma yurdu - Ulu Çöle unutmasayıd!

Qılınca atıb, Pars kimi, əlinə kötmən gö-türməsyidin!

Kimi, noy unutusdan, atsan da, Yovşanı unutmayändigən gorok!

Çox səni böyütmüşüd.

Özünə unudunyordu unundunude!

+++

Bütün dünyənə qadınları qurban olardı sən İspakay xan!

Bir ismotsiz sərənlərin baş oymosyed-in!

Böyük hökmədlərə təntənləyən keç-diklər "İşar" ("Məhəbbət işləyi") davrasundan bundan ötrüüm keçirdin?

+++

Ojjas Süleymanov özünün moşhur "Az i Ya" kitabında maraqlı bir misal çökib.

"Tükünə tökmə, tülənon Qızılış kö-

məksiz olur. O, no göyərlərə uça bilir, dişmənərlərə vuruşa bilir. Tükünə tökmən dörvündən o, büssbütlərə acılsız!"

Əsl kisinin, yaxud orin, igitin bir is-

motəsi (Şamxat kimisini) uması, onun qoynuna girmek üçün ona məxsus rozə xar-

akerlər sərənlər qobul etməsi, yonı Tenqrini-

sinin, adını, adını döyməsi - Pars olma-

si - Qızılış qulנוסisini kimər şeylər deyil-

di!

O, indi dəha güclüydi!

İndi, noden deson, keçməyo hazırlı.

Həttə arvadı Şamxatdan da!

Ancaq yalvarşan da, bir dəha Tanrisi-

dan (Tenqrıdan) keçməzdii.

Ayığında çarçandan, olendeçi çomaq-

dan keçməzdii! İləh də Yovşandan, Eldən, Çöldən!

Cünkى indi başındakı Xan papağı deyil-

di! Çoban papağıydi!

Ən azı, o papaqdan utanardı!

Cünkى o papaq Tanrı yolunda qurban koşduyuq dorusundondöndü. O dərəndən pa-paq tikdiməyo ettiyər olmamışdı, əlinə gö-türən kimi dönbə papaq olmuşdu.

Öz Tanrı göndərmİŞdi!

Öz Ruhu tikmişdi!

Xan İspakay ayaqları altında Assuriya kimi bir imperiya diz çökmüşüd.

Çoban İspakayın ayaqları altında Ruh!

P.S "Məyxənarın oxşayan dünənnən ol "şoklin" görəmək döyüsinizmiş?"

"Buyurun, baxın", - deydi Viktor Hüqqi:

"Orda ya qorxulu skelet gəzir,
Asmışdır özünü ya da bir aşiq?!"